

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 51. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135440912.pdf> (tilgået 14. juni 2021)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

↪ *støtter sig paa en selvstændig Aarsag*, som 52 Philosopherne siger). Hvis en Tagsten falder ned af Taget og slaar Hul i en Forbigaaendes Hjørneskal, kalde vi det et *Tilfælde*; hvor ganske vist det tilfældige Fald er Aarsag til Saaret, men Stenens Tyngde den selvstændige Aarsag til at den faldt, dens Haardhed og Spidsighed til at den saarede. Forsaavidt maa *Tilfældet* være en hovedkulds, ubetænksom og uforsynlig Gud. - Tilbage staar endelig *Skæbnens*), som vi Christne ogsaa ubluelig tilkende en vis guddommelig Nødvendighed. Thi til den tage Ildgerningsmænd og onde Mennesker deres Tilflugt som til et Fristed, og te sig forsaavidt ringere end selve de visere Mænd blandt Hedningene, for ikke at tale om Stoicerne, efter hvis Mening der dog i os selv findes fri Raadighed over vor Forstand og vor Mening, og *Hvermands egen Villie regerer vore Tankers Indfald og selve Gerningernet*) Denne Skæbne beraabe de fleste af vore Ægtefolk sig paa, ret som ifølge en ufravigelig Lov Mand knyttes til Kvinde og Kvinde til Mand i ulykkeligt Ægteskab; da dog Valget af Ægtefælle ligger i Menneskenes egne Hænder, hvilke ofte, uden at raadføre sig med GUD, enten ubetænksomt elske en Gudinde eller begærligt attraa Medgift eller taabeligt tragte efter prægtigt Svogerskab, hvoraf de tør haabe sig meget, og saalunde selv med egen Haand skabe sig Ulæmper i Ægteskabssager eller lade Forældre og Slægtninge skabe sig dem. Forsaavidt maa vor *Skæbne* være en baade mægtig og ubønhørlig og ofte ubarmhærtig Gud.« - Hertil svarede Modparten 53 intet andet end at han ikke vidste, hvorfor man skelnede mellem *Lykke* og *Tilfælde*. »Jovist,« sagde jeg, »er der Forskel paa *Lykke* og *Tilfælde*, om du vil høre *Aristotelemu*); thi *dette sidste udstrækker sig til flere Ting; og hvad der har sit Udspring i Lykken, hænder ogsaa ifølge Tilfældet, men ikke omvendt*. Endvidere : *Lykken finder Sted, hvor der gives en Handling eller et Valgv*), som hos Mennesket; men *Tilfældet skikker sig for de andre Creaturer og for de livløse Ting, etc.*«